

23. október 2000

Vegakerfi og umferð á Vesturlandi

SSV / **Atvinnuráðgjöf**
Vesturlands

Vífill Karlsson,
atvinnuráðgjafi og lektor við Viðskiptaháskólann Bifröst

EFNISYFIRLIT

1	ÁGRIP	3
2	INNGANGUR	4
3	STÆRÐ KJÖRDÆMIS	6
4	VEGAKERFI	8
4.1	STÆRÐ VEGAKERFISINS	8
4.2	ÁSTAND VEGAKERFISINS	8
5	UMFERÐ	9
5.1	UMFERÐARÞUNGI	9
5.2	SVÆÐISBUNDINN SAMANBURÐUR Á UMFERÐARÞUNGA	10
5.3	SVÆÐISBUNDINN SAMANBURÐUR Á ÞRÓUN UMFERÐARÞUNGA	11
6	SLYSATÍÐNI	16
7	LOKAORÐ	17
7.1	NÐURSTÖÐUR	17
7.2	VEIKLEIKAR	17
8	HEIMILDARSKRÁ	19
8.1	MUNNLEGAR HEIMILDIR	19
8.2	SKRIFLEGAR HEIMILDIR	19
8.3	UPPRUNI FYLGISKJALA	19
9	VIÐAUKAR	20
9.1	VIÐAUKI 1: STÆRÐ KJÖRDÆMA FUNDIN	20
9.2	VIÐAUKI 2: VÍSITÖLUR HELLISHEIÐAR OG HAFNARFJALLS	21
9.3	VIÐAUKI 3: TÖLUR REYKJANESBRAUTAR	22
9.4	VIÐAUKI 3: SÓLARHRINGSUMFERÐ FRAMHJÁ HAFNARFJALLI Í SUMAR	23

1 Ágrip

Við grófa athugun kom í ljós að stærð vegakerfis er vel yfir meðallagi. Umferð fram hjá Hafnarfjalli er aðeins um 54% af þeirri umferð sem fer um Hellisheiði og 34% af af þeirri sem fer um Reykjanesbraut árið 1999. Þess utan hefur umferðarþungi aukist um 50% á árunum 1995 til 1999 á meðan að hann eykst um 17% um Hellisheiði og 26% um Reykjanesbraut á sama tímabili. Þessi munur virðist þó meiri að vetri heldur en sumri.

Ein af meginástæðunum fyrir meiri umferðarukningu við Hafnarfjall en um Hellisheiði og Reykjanesbraut kann að vera tilkoma Hvalfjarðarganga. Þó hefði verið heppilegra að hafa umferðargögn lengra aftur í tímann til að staðfesta það.

Fjöldi óhappa á hverja milljón ekna kílómetra er mest á Vesturlandi ef litið er til meðaltals áruna 1993 til 1997. Á þessu tímabili eykst slysatíðni um 28% á Vesturlandi og er miklu hærrí árið 1997 en í öllum öðrum kjördænum að Vestfjarðakjördæmi undanskyldu.

2 Inngangur

Margir þættir hafa áhrif á þjónustu á viðhald vegakerfisins. Þar má nefna byggingu, byggingarefni, veðurfar og aðra umhverfisþætti. Þó má segja að umferðarþungi sé sá þáttur sem ráði einna mestu um umfang viðhalds á vegakerfi landsins.

Í þessari samantekt spyrjum við hver umferðin sé á aðalvegakerfi Vesturlands í samanburði við Suðurland. Þess utan spyrjum við hvernig hefur umferðarþungi þróast undanfarin 5 ár á þessum vegum. Til gamans eru birtar tölur yfir þróunina um Reykjanesbraut.

Ástæðan fyrir því að litið er til umferðar við Hafnarfjall á Vesturlandi annars vegar og um Hellisheiði á Suðurlandi og Reyknesbrautar hins vegar er að eðli umferðarinnar er um margt líkt. Bílar sem aka um Hafnarfjall eru gjarnan á leið milli Norðurlands, Vestfjarða, Vesturlands og Reykjavíkur. Hellisheiði Austurlands, Suðurlands og Reykjavíkur. Reykjanesbraut Reykjaness og Reykjavíkur.

Sérstök áhersla er lögð á samanburð á milli Hafnarfjalls og Hellisheiðar vegna þess að töluverður hluti umferðarinnar nær til bíla sem hyggja á lengri ferðalög. Því má ætla að þessar leiðir nái frekar til lengri ferðalaga landsmanna innanlands að sumartímanum og að öðru jöfnu má ætla að akstur til og frá vinnu sé hlutfallslega meiri um Reykjanesbraut en Hafnarfjall og Hellisheiði.

Umfjöllunin hefst á umfjöllun um stærð kjördæmanna í km² talið. Því næst verður gróf umfjöllun um stærð og gerð vegakerfisins. Þá verður reynt að

svara fyrrgreindum spurningum. Að síðustu verða slysatölur á vegum kjördæmanna kynntar.

3 Stærð kjördæmis.

Upplýsingar fengust hjá Landmælingum Íslands¹ um stærð sýsla í km². Þá sundurliðun er að finna í viðauka 1. Á þeim upplýsingum er stærð kjördæma byggð. Forsendur þeirra útreikninga er að finna í sama viðauka. Niðurstöðurnar er að finna í töflu 1.

Tafla 1: Kjördæmi eftir "landstærð" í km ² : Heimild Landmælingar Íslands, fylgiskjal 4.		
Stærð kjördæma í km ²	Meðaltal	Kjördæmi
24526		Suðurland
22719		Austurland
22124		Norðurland Eystra
12580		Norðurland Vestra
9665		Vesturland
9408		Vestfirðir
1130		Suðurnes
760		Reykjavík
102912	12864	

Taflan er sett upp þannig að það stærsta er efst, svo það næststærsta og svo koll af kalli. Á töflunni má sjá að Vesturlandskjördæmi er rétt neðan við miðju, eða öllu heldur að það eru 4 kjördæmi stærri en Vesturland en 3 minni.

Ef fjölda kjördæma er deilt upp í heildar km² landsins þá fáum við 12864 km². Að þessu leiti er Vesturlandskjördæmi heldur minna en meðaltalið.

Vandamál þessa viðmiðs er það að ekki er gerður greinarmunur á há og láglendi, en gera má ráð fyrir því að láglendi geri meiri kröfu á þjónustu Vegagerðarinnar heldur en hálendi. Að vísu má segja að hálendisvegir eru kröfuharðir á veturna vegna snjómoksturs en vegakerfið er þéttara á láglendi

¹ Gunnar Kristinnsson, símaviðtal 19. júlí 2000.

og þeim hálendisvegum einvörðungu haldið opnum á veturna, tengi þeir saman megin umferðaræðar um landshlutana.

4 Vegakerfi

4.1 Stærð vegakerfisins

Vegakerfi landsins telur 12.962,10 km eins og sjá má á tölum frá Vegagerðinni² og stillt er upp í töflu 2:

Tafla 2: Veglengdir á Íslandi í kílómetrum talið.							Heimild
Vegagerðin, fylgiskjal 2.							
	1 Stofn- vegir	2 Tengi- vegir	1+2 Samtals	3 Safn- vegir	1+2+3 Samtals	4 Lands- vegir	1+2+3+4 Samtals
Suðurland (2)	234,40	565,09	799,49	293,37	1.092,86	655,22	1.748,08
Suðurland (3)	383,39	428,82	812,21	208,96	1.021,17	232,11	1.253,28
Suðurland	617,79	993,91	1.611,70	502,33	2.114,03	887,33	3.001,36
Reykjanes	302,79	172,72	475,51	60,69	536,20	46,78	582,98
Vesturland	595,61	720,35	1.315,96	385,48	1.701,44	175,37	1.876,81
Vestfirðir	783,60	388,35	1.171,95	256,44	1.428,39	118,87	1.547,26
Norðurland vestra	408,90	619,83	1.028,73	369,08	1.397,81	295,18	1.692,99
Norðurland eystra	674,03	519,41	1.193,44	359,43	1.552,87	557,12	2.109,99
Austurland	919,60	480,39	1.399,99	358,62	1.758,61	392,10	2.150,71
Alls	4.302,32	3.894,96	8.197,28	2.292,07	10.489,35	2.472,75	12.962,10

Sjá má glögg á gögnunum í töflunni að lengd vegakerfisins í á Vesturlandi er 14,47% af vegakerfi landsins alls. Af kjördæmunum öllum eru Suðurland, Austurland og Norðurland Eystra eru með lengra vegakerfi. Því má segja að vegakerfi Vesturlands sé yfir meðallagi stórt.

4.2 Ástand vegakerfisins

Samkvæmt nýjum tölum frá Vegagerðinni þá er 476,438 km malbikaðir á Vesturlandi. Það er 25,39% af heildarvegakerfi kjördæmisins.

² Sjá fylgiskjal 1 (2).

5 Umferð

5.1 Umferðarþungi

Upplýsingar um umferðarþunga fengust hjá Vegagerðinni³. Þegar litið er til aukins umferðarþunga kemur margt í ljós. Í töflum 3 til 7 má sjá meðalumferð samkvæmt umferðarmælum við Hafnarfjall, sunnan Kerlingarskarðs á Snæfellsnesi, Bröttubrekku og Holtavörðuheidi frá árunum 1995 til 1999. Tölunum er skipt upp á milli alls ársins, sumars og vetrar.

Tafla 3: Umferð Suðurlandsvegur um Hellsisheiði við veðurstöð (mælir 301-08-01) árin 1995 til 1999. Heimild Vegagerðin, fylgiskjal 3.					
	1995	1996	1997	1998	1999
SDU	5013	5058	5162	5639	5961
VDU	2312	2373	2338	2588	2641
ADU	3660	3587	3639	4040	4270

Skýringar: SDU er sumardagsumferð , VDU er vetrardagsumferð, ADU er ársdagsumferð. Um er að ræða meðalumferð á dag yfir allt árið eða gefna mánuði í öllum tilvikum.

Tafla 4: Umferð Vesturlandsvegur við veðurstöð á Hafnarmelum (mælir 501-04-01) árin 1995 til 1999. Heimild Vegagerðin, fylgiskjal 3.					
	1995	1996	1997	1998	1999
SDU	2437	2612	2732	3190	3470
VDU	856	991	1005	1118	1340
ADU	1552	1712	1759	2042	2310

Skýringar: SDU er sumardagsumferð , VDU er vetrardagsumferð, ADU er ársdagsumferð. Um er að ræða meðalumferð á dag yfir allt árið eða gefna mánuði í öllum tilvikum.

Tafla 5: Umferð við Ólafsvíkurveg sunnan Kerlingarskarðsvegur (mælir 554-06-02) árin 1995 til 1999. Heimild Vegagerðin, fylgiskjal 3.					
	1995	1996	1997	1998	1999
SDU	590	583	574	648	680
VDU	162	217	206	222	260
ADU	353	381	378	413	450

Skýringar: SDU er sumardagsumferð , VDU er vetrardagsumferð, ADU er ársdagsumferð. Um er að ræða meðalumferð á dag yfir allt árið eða gefna mánuði í öllum tilvikum.

Tafla 6: Umferð Vestfjarðarvegur við Vesturlandsveg (mælir 560-01-01) árin 1995 til 1999. Heimild Vegagerðin, fylgiskjal 3.					
	1995	1996	1997	1998	1999
SDU	251	267	262	323	330
VDU	27	59	51	66	60
ADU	136	156	142	174	180

Skýringar: SDU er sumardagsumferð , VDU er vetrardagsumferð, ADU er ársdagsumferð. Um er að ræða meðalumferð á dag yfir allt árið eða gefna mánuði í öllum tilvikum.

Tafla 7: Umferð Vesturlandsvegur á Holtavörðuheidi við veðurstöð (mælir 601-01-01) árin 1995 til 1999. Heimild Vegagerðin, fylgiskjal 3.					

³ Sjá fylgiskjal 2 (3).

	1995	1996	1997	1998	1999
SDU	1085	1123	1142	1220	1360
VDU	233	324	328	323	380
ADU	588	670	666	714	820

Skýringar: SDU er sumardagsumferð , VDU er vetrardagsumferð, ADU er ársdagsumferð. Um er að ræða meðalumerð á dag yfir allt árið eða gefna mánuði í öllum tilvikum.

Þessar tölur eru um margt mjög merkilegar. Við sjáum fyrst að umferðin um Hafnarfjall er aðeins um helmingur umferðar á Hellisheiði. Lítum nánar á það í næsta kafla.

5.2 Svæðisbundinn samanburður á umferðarþunga

Þegar borinn er saman umferðarþungi veljum við fyrst samanburð vegamála fyrir árið 1999. Lítum nánar á það í töflum 8 og 9.

Tafla 8: Umferð um Hellisheiði, Hafnarfjall, Holtavörðuheiði, Snæfellsnes og Bröttubrekku 1999. Heimild Vegagerðin, fylgiskjal 3.					
	Hellisheiði	Hafnarfjall	Holtavörðu	Snæfellsnes	Brattabrekka
SDU	5961	3470	1360	680	330
VDU	2641	1340	380	260	60
ADU	4270	2310	820	450	180

Skýringar: SDU er sumardagsumferð , VDU er vetrardagsumferð, ADU er ársdagsumferð. Um er að ræða meðalumerð á dag yfir allt árið eða gefna mánuði í öllum tilvikum.

Tafla 9: Umferð um Hellisheiði, Hafnarfjall, Holtavörðuheiði, Snæfellsnes og Bröttubrekku 1999. Heimild Vegagerðin, fylgiskjal 3.					
	Hellisheiði	Hafnarfjall	Holtavörðu	Snæfellsnes	Brattabrekka
SDU	100%	58%	23%	11%	6%
VDU	100%	51%	14%	10%	2%
ADU	100%	54%	19%	11%	4%

Skýringar: SDU er sumardagsumferð , VDU er vetrardagsumferð, ADU er ársdagsumferð. Um er að ræða meðalumerð á dag yfir allt árið eða gefna mánuði í öllum tilvikum.

Í töflu 8 og 9 sjáum við það að umferðin árið 1999 fram hjá Hafnarfjalli er 54% af því sem er um Hellisheiði, þar af er það 58% að sumri til og 51% að vetri til. Á Holtavörðuheiði er þetta 19%, 11% á Snæfellsnesi og 4% um Bröttubrekku.

En hvernig voru þessar tölur árið 1995. Þær er að finna í töflum 10 og 11.

Tafla 10: Umferð um Hellisheiði, Hafnarfjall, Holtavörðuheiði, Snæfellsnes og Bröttubrekku 1995. Heimild Vegagerðin, fylgiskjal 3.					
	Hellisheiði	Hafnarfjall	Holtavörðu	Snæfellsnes	Brattabrekka
SDU	5013	2437	1085	590	251
VDU	2312	856	233	162	27
ADU	3660	1552	588	353	136

Skýringar: SDU er sumardagsumferð , VDU er vetrardagsumferð, ADU er ársdagsumferð. Um er að ræða meðalumferð á dag yfir allt árið eða gefna mánuði í öllum tilvikum.

Tafla 11: Umferð um Hellisheiði, Hafnarfjall, Holtavörðuheiði, Snæfellsnes og Bröttubrekku 1995. Heimild Vegagerðin, fylgiskjal 3.					
	Hellisheiði	Hafnarfjall	Holtavörðu	Snæfellsnes	Brattabrekka
SDU	100%	49%	22%	12%	5%
VDU	100%	37%	10%	7%	1%
ADU	100%	42%	16%	10%	4%

Skýringar: SDU er sumardagsumferð , VDU er vetrardagsumferð, ADU er ársdagsumferð. Um er að ræða meðalumferð á dag yfir allt árið eða gefna mánuði í öllum tilvikum.

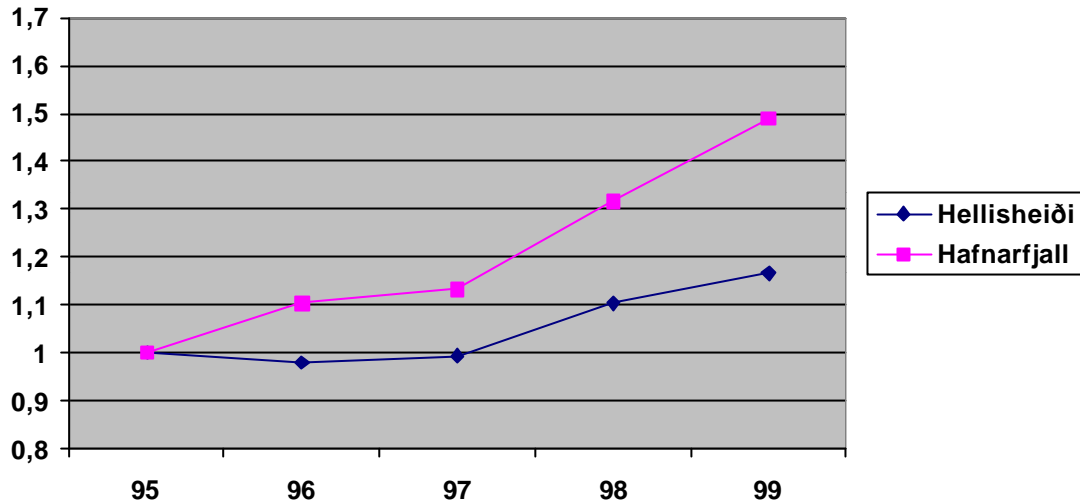
Þar má sjá að umferðin árið 1995 fram hjá Hafnarfjalli er 42% af því sem er um Hellisheiði, þar af er hún 49% að sumri til og 37% að vetri til. Á Holtavörðuheiði er þetta 16%, 10% á Snæfellsnesi og 4% um Bröttubrekku.

Því má sjá að “forskot” Hellisheiðar á hinar umferðaræðarnar er minna í dag heldur en fyrir 5 árum. Þá er komið að því að skoða þróunina hlutfallslega í tímaröð.

5.3 Svæðisbundinn samanburður á þróun umferðarþunga

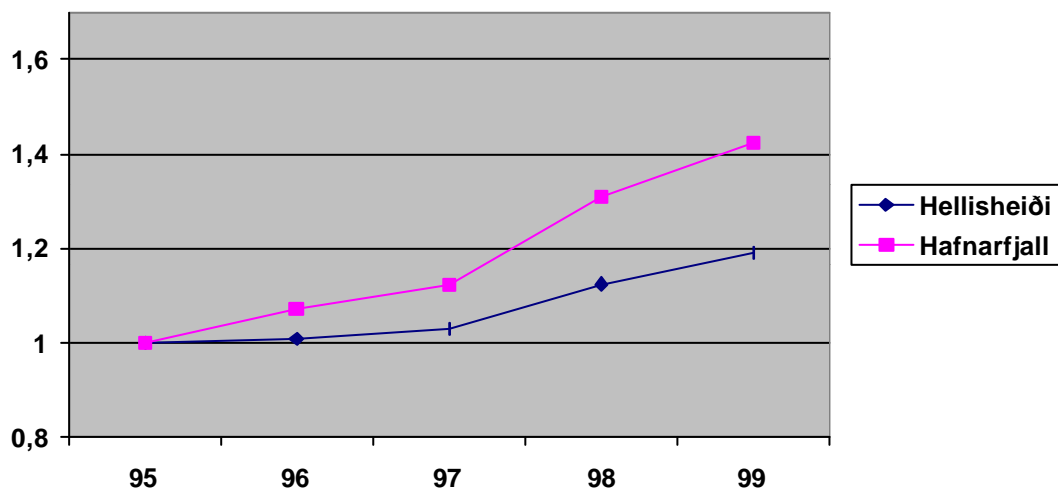
Við athugun á hlutfallslegri þróun í tímaröð var lögð áhersla á samanburð Hellisheiðar og Hafnarfjalls verður sá samanburður dregin fram hér. Tölurnar er að finna í viðauka 1 en myndræn framsetning er í mynd 1 til 3.

Mynd 1: Þróun meðalumferðar árin 1995 til 1999 við Hafnarfjall í samanburði við Hellisheiði. Vísitala þar sem árið 1995 er grunnár.

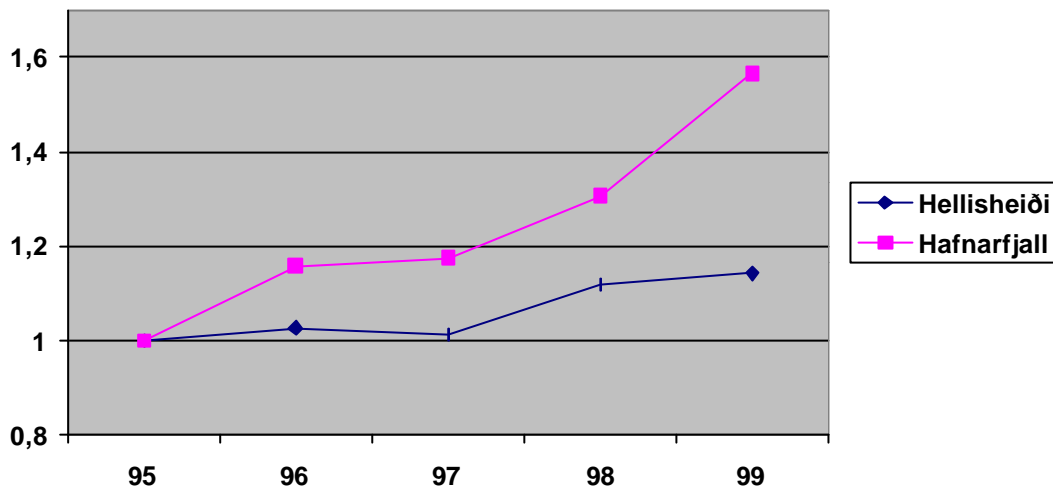
Þegar litið er til ársdagsumferðar þá má sjá á mynd 1 (og tölur í töflu 14 í viðauka 2) að umferðin um Hafnarfjall hefur aukist um 49% á meðan að hún hefur aukist um 17% um Hellisheiði.

Mynd 2: Þróun meðalumferðar sumrin 1995 til 1999 við Hafnarfjall í samanburði við Hellisheiði. Vísitala þar sem árið 1995 er grunnár.

Þróun sumarumferðar má sjá á mynd 2 (og tölur töflu 15 í viðauka 2). Þá hefur umferðin um Hafnarfjall hefur aukist um 42% á meðan að hún hefur aukist um 19% um Hellisheiði.

Mynd 3: Þróun meðalumferðar veturna 1995 til 1999 við Hafnarfjall í samanburði við Hellisheiði. Vísitala þar sem árið 1995 er grunnár.

Þróun vetrarumferðar má sjá á mynd 3 (og tölur í töflu 16 í viðauka 2). Þá hefur umferðin um Hafnarfjall hefur aukist um 57% á meðan að hún hefur aukist um 14% um Hellisheiði.

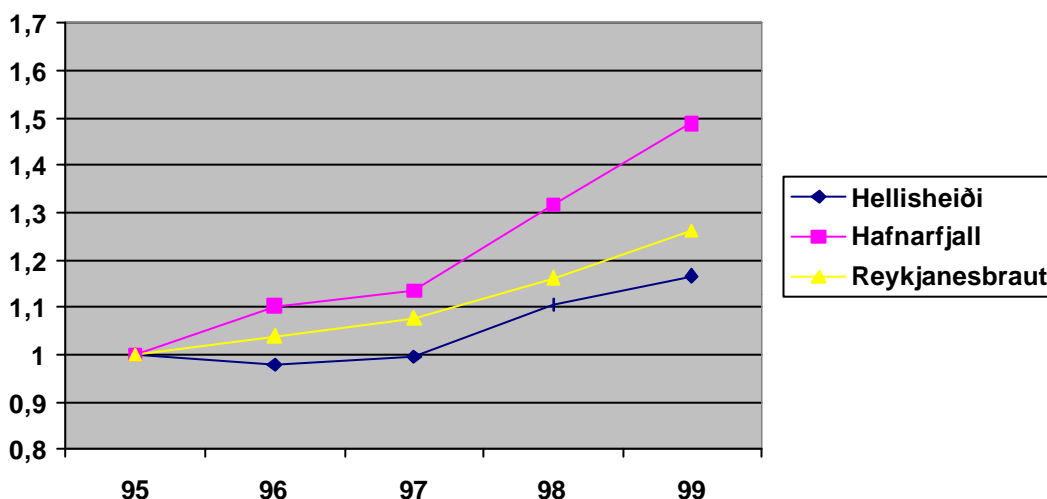
Sjá má á myndum 1 til 3 að umferðin við Hafnarfjall hefur aukist um 48,8% árin 1995 til 1999 og er það hlutfallslega meira en um Hellisheiði. Þessi aukning er þó hlutfallslega mest að vetri heldur en sumri.

Núna skulum við draga Reykjanesbraut inn í myndina. Tölurnar er að finna í viðauka 3. Þar kemur fram að ársdagsumferð árið 1999 er 6881 bíll. Því má

sjá að umferðin við Hafnarfjall er aðeins 34% af þeirri umferð sem þar er það

Lítum nú til þróunar á ársdagsumferð um Reykjanesbraut á umræddu tímabili. Þróunin þar er sett upp í mynd 4 ásamt þróuninni við Hafnarfjall og um Hellsheiði.

Mynd 4: Þróun meðalumferðar árin 1995 til 1999 við Hafnarfjall í samanburði við Hellsheiði og Reykjanesbraut. Vísitala þar sem árið 1995 er grunnár.

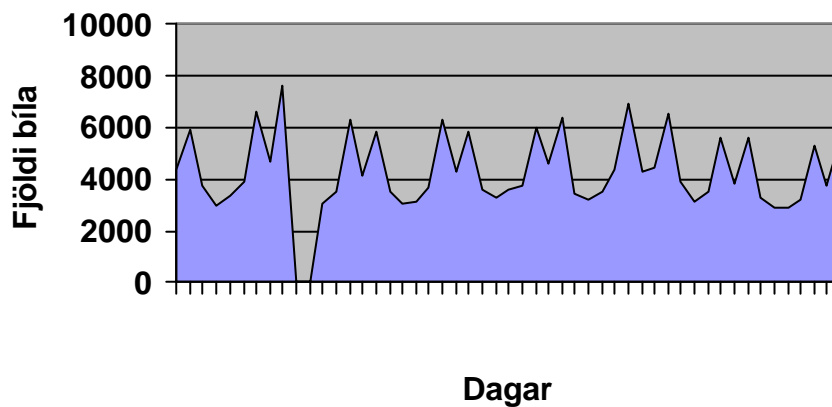
Þegar litið er til Reykjanesbrautar þá kemur fram að umferðin þar er að aukast 26% á umræddu tímabili. Það er mun lægra heldur en við Hafnarfjall. Því má segja að af þessum megin stofnvegum frá Höfuborginni til kjördæmanna úti landi þá eykst umferðin mest fram hjá Hafnarfjalli, þ.e.a.s. til Vesturlands-, Vestfjarða- og Norðurlandskjördæmis.

Þegar litið er til lögun línanna þriggja má sjá að þær haga sér mjög svipað fyrstu 3 árin 1995 til 1997, en árið 1998 og 1999 þá skilur lína Hafnarfjalls sig frá hinum. Ein nærtækasta skýringin á því kann að vera jarðgangagerð í

Hvalfirði, en þau voru tekin í notkun sumarið 1998. Þess ber þó að geta að þá tilgátu þyrfti að prófa betur og til þess þyrfti að liggja stærra gagnasafn.

Að síðustu getur að líta á tölur yfir fjölda bíla sem fóru fram hjá Hafnarfjalli sumarmánuðina 1. júlí til 20. ágúst 2000⁴. Tölurnar á bak við myndina má einnig sjá í viðauka 4. Samkvæmt þeim er meðaltalsumferðin 4243 bílar á sólarhring. Á þessu tímabili er umferðin mest sunnudaginn 7. júlí, eða 7631 bílar þann sólarhringinn. Það er 220% meiri umferð en meðaltalsumferðin árið áður. Vakin skal athygli á því að tölurnar í viðauka 4 eru óyfirfarin gögn⁵.

Mynd 4. Umferð um Hafnarfjall (mæir 501-04-01) í júlí og ágúst 2000. Heimild Vegerðin.

⁴ Sjá fylgiskjal 3 (8).

⁵ Sjá fylgiskjal 3 (8).

6 Slysatiðni

Upplýsingar yfir slysatiðni fengust hjá Vegagerðinni⁶. Vegagerðin hefur gert athugun á slystatíðni á þjóðvegum. Um er að ræða slysatiðni á hverja milljón ekna kílómetra. Niðurstöður árána 1993 til 1997 má finna í töflu 12 hér að neðan raðað upp eftir kjördæmum. Í aftasta dálki er að meðaltal árána reiknað.

Tafla 12: Fjöldi óhappa á hverja milljón ekna kílómetra. Heimild Vegagerðin.						
	1993	1994	1995	1996	1997	Meðaltal
Suðurland	0,88	0,72	1,02	0,92	0,90	0,89
Reykjanes	1,21	1,01	0,93	0,86	0,96	0,99
Vesturland	1,26	1,35	1,42	1,75	1,61	1,48
Vestfirðir	1,22	1,13	1,14	0,89	1,65	1,21
Norðurland vestra	0,77	0,87	1,16	1,11	0,94	0,97
Norðurland eystra	0,50	0,56	0,80	0,54	0,73	0,63
Austurland	0,74	1,01	1,15	1,37	1,04	1,06
Landið allt	1,00	0,94	1,03	1,00	1,04	1,00

Eins og kemur fram þá er slysatiðni mest á Vesturlandi ef litið er til meðaltals árána 1993 til 1997. En ef litið er til ársins 1997 þá eru Vestfirðir með mestu slystatíðnina, 1,65 slys á hverja milljón ekna kílómetra, en Vesturland er svo að segja með þá sömu eða 1,61 slys á hverja milljón ekna kílómetra. Á því ári er slysatiðni í Vesturlands og Vestfjarðarkjördæmi mun hærra heldur en í öðrum kjördæmum landsins.

⁶ Sjá fylgiskjal 2 (3).

7 Lokaorð

7.1 Niðurstöður

Við grófa athugun kom í ljós að stærð vegakerfis á Vesturlandi er vel yfir meðallagi. Umferð fram hjá Hafnarfjalli er aðeins um 54% af þeirri umferð sem fer um Hellisheiði og 34% af af þeirri sem fer um Reykjanesbraut árið 1999. Þess utan hefur umferðarþungi aukist um 50% á árunum 1995 til 1999 á meðan að hann eykst um 17% um Hellisheiði og 26% um Reykjanesbraut á sama tímabili. Þessi munur virðist þó meiri að vetri heldur en sumri. Fjöldi óhappa á hverja milljón ekna kílómetra er mest á Vesturlandi ef litið er til meðaltals áruna 1993 til 1997. Á þessu tímabili eykst slysatíðni um 28% á Vesturlandi og er miklu hærri árið 1997 en í öllum öðrum kjördæmum að Vestfjarðakjördæmi undanskyldu.

7.2 Veikleikar

Þau gögn sem unnið hefur verið með hefðu mátt spanna mun lengra tímabil. Um er að ræða 5 ár sem er í knappara lagi.

Ekki var litið til samsetingar umferðarinnar, sem hefði verið sérlega heppilegt því þungir bílar skemma meira en litlir bílar.

Í svona skýrslu færi betur ef greint væri betur frá þeim rannsóknum sem hafa verið unnar í þessu sambandi.

Áhrif veðrunnar er ekki getið hér og þá ekki munur á veðrun milli kjördæma.

Ekki eru byggingarefni vega og/eða undirlag og staðsetning í metrum yfir sjó borið saman á milli kjördæma. Slík úttekt væri skynsamlega milli til að varpa frekara ljósi á spurninguna sem lagt var upp með.

Ekki er gerð grein fyrir því hversu dreifðar byggðirnar eru í einstökum kjördæmum svo og fólksfjöldi og neyðarljónusta sem fyrir hendi er í héraði.

8 Heimildarskrá

8.1 Munnlegar heimildir

Landmælingar Íslands, Gunnar Kristinsson Akranes, 19. júlí 2000,

8.2 Skriflegar heimildir

Bjarnheiður Hallsdóttir og Sigríður Þrúður Stefánsdóttir, Byggðir milli Jökla,

Bjarnheiður Hallsdóttir og Sigríður Þrúður Stefánsdóttir, Reykjavík, 1998.

8.3 Uppruni fylgiskjala

Landmælingar Íslands, Gunnar Kristinsson Akranes, xx.07.00,

Vegagerðin, xxx xxxx, Reykjavík, 17.10.00,

Vegagerðin, Auður Þóra Árnadóttir, Reykjavík, xx.06.00,

Vegagerðin, Reykjavík, Þórður Tyrfingsson, xx.08.00,

9 Viðaukar

9.1 Viðauki 1: Stærð Kjördæma fundin

Tafla 13: Stærð kjördæma: Heimild Landmælingar Íslands, fylgiskjal 3.				
Kjördæmi	U md æ mi snr	Umdæmi	Stærð stjórnsý sluumd æma í km²	Stærð kjördæma í km²
Austurland	16	Umdæmi sýslumannsins á Seyðisfirði	13627	
Austurland	19	Umdæmi sýslumannsins á Höfn	6317	
Austurland	18	Umdæmi sýslumannsins í Neskaupsstað	2775	22719
Norðurland Eystra	15	Umdæmi sýslumannsins á Húsavík	17850	
Norðurland Eystra	14	Umdæmi sýslumannsins á Akureyri	3909	
Norðurland Eystra	13	Umdæmi sýslumannsins á Ólafsfirði	209	
Norðurland Eystra	12	Umdæmi sýslumannsins á Siglufirði	156	22124
Norðurland Vestra	10	Umdæmi sýslumannsins á Blönduósi	7052	
Norðurland Vestra	11	Umdæmi sýslumannsins á Sauðárkrók	5528	12580
Reykjavík	1	Umdæmi sýslumannsins í Reykjavík	760	760
Suðurland	23	Umdæmi sýslumannsins á Selfossi	8972	
Suðurland	21	Umdæmi sýslumannsins á Hvolsvelli	7871	
Suðurland	20	Umdæmi sýslumannsins í Vík	7666	
Suðurland	22	Umdæmi sýslumannsins í Vestmannaeyjum	17	24526
Suðurnes	24	Umdæmi sýslumannsins í Keflavík	829	
Suðurnes	26	Umdæmi sýslumannsins í Hafnarfirði	188	
Suðurnes	27	Umdæmi sýslumannsins í Kópavogi	113	1130
Vestfirðir	9	Umdæmi sýslumannsins á Hólmarvík	3503	
Vestfirðir	8	Umdæmi sýslumannsins á Ísafirði	3177	
Vestfirðir	6	Umdæmi sýslumannsins á Patreksfirði	2617	9297
Vestfjarðar	7	Umdæmi sýslumannsins í Bolungarvík	111	
Vesturland	3	Umdæmi sýslumannsins í Borgarnesi	5287	
Vesturland	5	Umdæmi sýslumannsins í Búðardal	2439	
Vesturland	4	Umdæmi sýslumannsins í Stykkishólmi	1819	
Vesturland	2	Umdæmi sýslumannsins á Akranesi	9	9665
	99	Almenningur	122	
			102927	

9.2 Viðauki 2: Vísitölur Hellisheiðar og Hafnarfjalls

Tafla 14. Heimild Landmælingar Íslands, fylgiskjal 3.					
Próun meðalumferðar árin 1995 til 1999 við Hafnarfjall í samanburði við Hellisheiði. Vísitala þar sem árið 1995 er grunnár.					
	95	96	97	98	99
Hellisheiði	1	0,980054645	0,994262295	1,103825137	1,166666667
Hafnarfjall	1	1,103092784	1,133376289	1,315721649	1,488402062

Tafla 15. Heimild Landmælingar Íslands, fylgiskjal 3.					
Próun meðalumferðar sumrin 1995 til 1999 við Hafnarfjall í samanburði við Hellisheiði. Vísitala þar sem árið 1995 er grunnár.					
	95	96	97	98	99
Hellisheiði	1	1,008976661	1,029722721	1,124875324	1,189108318
Hafnarfjall	1	1,071809602	1,121050472	1,308986459	1,423881822

Tafla 16. Heimild Landmælingar Íslands, fylgiskjal 3.					
Próun meðalumferðar veturna 1995 til 1999 við Hafnarfjall í samanburði við Hellisheiði. Vísitala þar sem árið 1995 er grunnár.					
	95	96	97	98	99
Hellisheiði	1	1,026384083	1,011245675	1,119377163	1,142301038
Hafnarfjall	1	1,15771028	1,174065421	1,306074766	1,565420561

9.3 Viðauki 3: Tölur Reykjanesbrautar

Tafla 17. Heimild Landmælingar Íslands, fylgiskjal 3.					
Meðalumferð um Reykjanesbraut árin 1995 til 1999.					
	95	96	97	98	99
Fjöldi bíla á dag	5449	5664	5872	6332	6881
Þróun umferðar	1	1,039457	1,077629	1,162048	1,262801

9.4 Viðauki 4: Sólarhringsumferð framhá Hafnarfjalli í sumar

Tafla 18: Sólarhringsumferð framhá Hafnarfjalli (mælir 501-04-01) 1. júlí til 20. ágúst 2000: Heimild Vegagerðin, fylgiskjal 8.				
Vikudagur	Mánaðardagur	Tími	Bílafjöldi	Skýring
Laugardagur	1.júl	23:59'59	4395	
Sunnudagur	2.júl	23:59'59	5907	
Mánudagur	3.júl	23:59'59	3751	
Þriðjudagur	4.júl	23:59'59	2996	
Miðvikudagur	5.júl	23:59'59	3370	
Fimmtudagur	6.júl	23:59'59	3917	
Föstudagur	7.júl	23:59'59	6586	
Laugardagur	8.júl	23:59'59	4655	
Sunnudagur	9.júl	23:59'59	7631	
Mánudagur	10.júl	23:59'59	0	Bilaður
Þriðjudagur	11.júl	23:59'59	0	Bilaður
Miðvikudagur	12.júl	23:59'59	3030	
Fimmtudagur	13.júl	23:59'59	3526	
Föstudagur	14.júl	23:59'59	6298	
Laugardagur	15.júl	23:59'59	4167	
Sunnudagur	16.júl	23:59'59	5816	
Mánudagur	17.júl	23:59'59	3520	
Þriðjudagur	18.júl	23:59'59	3062	
Miðvikudagur	19.júl	23:59'59	3150	
Fimmtudagur	20.júl	23:59'59	3690	
Föstudagur	21.júl	23:59'59	6299	
Laugardagur	22.júl	23:59'59	4282	
Sunnudagur	23.júl	23:59'59	5839	
Mánudagur	24.júl	23:59'59	3587	
Þriðjudagur	25.júl	23:59'59	3325	
Miðvikudagur	26.júl	23:59'59	3552	
Fimmtudagur	27.júl	23:59'59	3756	
Föstudagur	28.júl	23:59'59	5986	
Laugardagur	29.júl	23:59'59	4619	
Sunnudagur	30.júl	23:59'59	6417	
Mánudagur	31.júl	23:59'59	3411	
Þriðjudagur	1.ágú	23:59'59	3212	
Miðvikudagur	2.ágú	23:59'59	3510	
Fimmtudagur	3.ágú	23:59'59	4354	
Föstudagur	4.ágú	23:59'59	6966	
Laugardagur	5.ágú	23:59'59	4276	
Sunnudagur	6.ágú	23:59'59	4456	
Mánudagur	7.ágú	23:59'59	6504	
Þriðjudagur	8.ágú	23:59'59	3897	
Miðvikudagur	9.ágú	23:59'59	3164	
Fimmtudagur	10.ágú	23:59'59	3479	
Föstudagur	11.ágú	23:59'59	5562	
Laugardagur	12.ágú	23:59'59	3870	
Sunnudagur	13.ágú	23:59'59	5642	
Mánudagur	14.ágú	23:59'59	3310	
Þriðjudagur	15.ágú	23:59'59	2926	
Miðvikudagur	16.ágú	23:59'59	2868	
Fimmtudagur	17.ágú	23:59'59	3196	
Föstudagur	18.ágú	23:59'59	5285	
Laugardagur	19.ágú	23:59'59	3761	
Sunnudagur	20.ágú	23:59'59	5614	
Meðaltal			4243	

